

عنوان مقاله:

مفهوم برابری در اندیشه فقهای عصر مشروطه

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات حقوق عمومی، دوره 53، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

مهدی شمسایی لشکریانی - پژوهشگر دوره دکتری حقوق عمومی، گروه حقوق عمومی و بین الملل، دانشکده حقوق، پردیس فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران

حسین رحمت الهی - دانشیار، گروه حقوق عمومی و بین الملل، دانشکده حقوق، پردیس فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران

مهناز بیات کمینکی - استادیار، گروه حقوق عمومی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

انقلاب مشروطه آستانه طرح مفاهیم نوینی در جامعه ایران بود که تعارض میان سنت و تجدد را ایجاد می کردند. یکی از مهم ترین تقابل های این عرصه، و موضوع پژوهش حاضر، جدال در مفهوم برابری است. واکاوی این جدال با توجه به ماهیت تاریخی خود، منوط به بهره برداری از اسناد آن عصر است. این اسناد نیز بیانگر آن است که یکی از چالش برانگیزترین مفاهیم دوره مشروطه، موضوع اصل ۸ متمم قانون اساسی یعنی «متساوی الحقوق بودن اهالی مملکت ایران» بوده است. تصویب این اصل محمل جدالی شده بود که به دعوی مشروعه خواهان شهره شد. با وجود این تا به امروز کمتر توجه شده که در نظام سنتی ایران برابری در معنای جدید خود با تفکیک میان «برابری در مقابل قانون» و «برابری در قانون» وجود نداشته است. در نتیجه این تحول معنایی متشرعان با امری مستحدث روبه رو شدند، برخی تلاش کردند مفاهیم جدید برابری را به معانی کهن برابری، یعنی تساوی در برابر قانون، فرو کاسته و آن را ناشی از احکام اسلامی می خواندند. در مقابل، متشرعان مشروعه خواه با اشاره به نابرابری حق های مسلم و غیرمسلم برابری را مخالف احکام اسلام می دانستند. هر دو گروه نیز سرانجام در یافتن پاسخ مناسب پرسش مطروحه درماندند.

کلمات کلیدی:

اصل ۸ متمم قانون اساسی مشروطه، برابری در برابر قانون، برابری در حقوق، برابری در مقابل قانون.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1646154>

